

Eteisvärinän varhainen diagnosointi voi estää aivohalvauksen

Suomessa on noin 100 000 eteisvärinäpotilasta.¹ Tauti saattaa jäädä diagnosoimatta, koska se voi olla oireeton ja kohtaukset satunnaisia² Eteisvärinän varhainen diagnosointi on kuitenkin tärkeää, sillä pahimmillaan se voi aiheuttaa sydämen vasempaan eteiseen verihyytymän, joka saattaa kulkeutua aivoihin ja aiheuttaa näin aivohalvauksen.³ Oulun alueella sekä Kuusamossa toteutettiin pilottiprojekti, jossa uudeltaisesta kotimittauksesta haettiin apua diagnosointiin.

Suomessa arvioidaan olevan jopa kymmeniä tuhansia ihmisiä, joilla on diagnosoimaton eteisvärinä. Aikainen tunnistaminen on elintärkeää: jopa neljännes Suomessa tapahtuvista aivoinfarkteista on eteisvärinän aiheuttamia.² Pilottikokeilun tarkoituksena oli selvittää, miten kotona useita kertoja päivässä tehtävillä mittauksilla onnistuttaisiin löytämään mahdollinen eteisvärinä ja näin aikaistaa diagnoosin saamista.

Tässä pilotissa⁴ lähes 300 oireista potilasta, joilla ei EKG-sydänfilmissä havaittu eteisvärinää, saivat kotiinsa laitteen, jolla he mittasivat EKG:tä peukaloiden välityksellä useamman kerran päivässä kahden viikon ajan. Potilas pääsi tutkimukseen lääkärin arvon perusteella. Potilaista 29:llä havaittiin eteisvärinärytmi. Löydöksen perusteella heille laadittiin hoitosuunnitelma. Asianmukainen hoito voitiin aloittaa ja siten aivohalvauksen riskiä pienentää. "Eteisvärinän diagnosoiminen tueksi on tärkeää kokeilla uusia vaihtoehtoja, jotta mahdollinen diagnoosi saadaan nopeammin selville ja potilaalle asianmukainen hoito aloitettua", toteaa Oulun Sydänyhdistyksen puheenjohtaja, thorax- ja verisuonikirurgian erikoislääkäri, dosentti *Martti Lepojärvi*.

Pilottiin mukaan päässyt muhoslainen *Erkki*, 54, on samaa mieltä. "On hienoa, että tällaista teknologiaa on olemassa. Omalla kohdallani satunnaisia oireita aiheuttanut eteisvärinä jäi lopulta kiinni vaellusreissulla." Erkki kiittää työterveyshuoltoa, joka lähetti hänet sydämen sivuäänien vuoksi lisätutkimuksiin Oulun Sydänkeskukseen. Rasituskokeessa ei löytynyt mitään, joten ehdotus kotona tehtävistä mittauksista tuntui järkevältä. "Pieni ja helppokäyttöinen laite antoi mahdollisuuden mitata säännöllisesti riippumatta päivän hommista ja reissuista. Viikon verran ehdin mittailla ennen kuin kohtaus ilmaantui." Sydänkeskuksesta otettiin yhteyttä, että laite on havainnut eteisvärinää ja nyt antikoagulaatiohoito on jo aloitettu. "Minulla oli aiemmin diagnosoitu lievä aivoinfarkti, jolle ei löytynyt selvää syytä. Kun eteisvärinä paljastui, osattiin hoitokin saattaa kohdalleen", Erkki kertoo tyytyväisenä.

OYS:in kardiologisen vastuualueen johtaja, apulaisylilääkäri *Kari Ylitalo* pitää pilottia onnistuneena. "Voimme olla Oulussa tyytyväisiä, sillä saimme pilottiin mukaan niin laajan joukon toimijoita: potilasjärjestön, erikoissairaanhoidon, terveyskeskuksia, yksityissairaanhoidon ja terveydenhuollon yrityksiä. On poikkeuksellista, että näin laaja joukko terveydenhuollon eri osapuolia saadaan yhdessä kehittämään uusia tapoja auttaa potilaita."

Työkäisillä eteisvärinä on vielä harvinainen, noin 0,4 % alle 60-vuotiaista kärsii siitä. Yli 75-vuotiailla vastaava luku on jo yli 10 %.⁵ Sairausten hoidossa käytetään tyypillisesti antikoagulantteja, rytmihäiriölääkkeitä, rytminsiirtoa ja katetriablaatiohoitoa.³

OYS:in kardiologisen osaston koordinoima pilotti toteutettiin yhteistyössä Oulun Sydänyhdistyksen ja OYS:in tarkkailuosaston ja neurologisen osaston sekä Kempeleen, Limingan, Muhoksen ja Kuusamon terveyskeskusten ja Oulun Sydänkeskuksen kanssa. Mukana olivat myös Zenicor Medical Systems AB, Bayer Oy / www.alahyydy.fi, sekä Johnson & Johnson / Biosense Webster. Mukana olleet osapuolet arvioivat nyt, miten päättyneen projektin löydöksiä voitaisiin hyödyntää jatkossa.

Viitteet:

1 <http://www.sydantutkimussaatio.fi/sydantutkimus/iceman-eteisvarinaan/mika-eteisvarina-on>

2 <http://www.sydantutkimussaatio.fi/blogi/blogikirjoitukset/oireeton-eteisvarina-salakavala-aivoinfarktin-vaaratekija>

3 http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00015

4 Timo Lauri, suullinen tiedonanto, 31.1.2018, Data on file Oulun Sydänkeskus Oy.

5 <http://www.terveysportti.fi/xmedia/hoi/hoi50036.pdf> Eteisvärinä (online). Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin ja Suomen Kardiologisen Seuran asettama työryhmä. Helsinki: Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, 2017

Lisätietoja:

Martti Lepojärvi: martti.lepojarvi@gmail.com / 0400681456

Kari Ylitalo: kari.ylitalo@ppshp.fi / puh 040-7298085

Pilotin viesintää tukivat Zenicor Medical Systems AB, Bayer Oy / www.alahyydy.fi, sekä Johnson & Johnson / Biosense Webster.